

Framställning till någon af ogillande anmärknin-
gar rörande något, som han redan gjort, eller af
erinringar vid något, som han ämnar göra. *Göra
någon f-ar för hans dåliga uppsförande. Hans
beslut var fattadt; inga f-ar kunde beveka ho-
nom att afstå derifrån. Milda, saktmodiga,
skarpa, allvarsamma f-ar.* — Syn. Se *Före-
brädelse*; äfv. *Afrådan, Afstyrkande, Eriuran.* —
3) a) (log.) Uppfattning i medvetandet af något,
vare sig sant eller falskt, verkligt eller överkligt,
dels genom sinnena och inbillningen (Sinlig F.),
dels äfven genom förståndets verkningar (Andlig,
Intellektuel F.). *F. uppkommer, ej allenast af
hvad man ser, hör, inbillar sig, utan ock af
hvad man minnes, tänker, förstår. Dunkel f.,*
då man ej riktigt kan skilja det i medvetandet
uppfattade från andra ting. *Klar f.,* som man
har om enkla föremål, hvilka man väl kan skilja
från andra, men icke angifva deras skiljemärken,
t. ex. om färger, toner, smak. *Oredig f.,* när
man väl kan skilja föremålet ifrån andra, men
icke behörigen urskiljer dess kännetecken. *Tyd-
lig f.,* när man icke allenast kan skilja före-
målet ifrån andra, utan äfven uppgifva dess kän-
nemärken. — *Obs. Föreställning* bör i filosofisk
mening noga skiljas ifrån *Begrepp* (se d. o., 2).
— b) (i allmänt tal) Tanke. *Det är min f., att
det skall lyckas, att det så förhåller sig. Göra
sig en dålig, falsk f. om en person.* — Syn.
Begrepp, Idé, Tanke, Tro, Förmodan, Förhoppning.

FÖRESTÄLLNINGSSÄTT, n. 3. Det sätt,
hvarpå man föreställer sig något.

FÖRESVÄFVA, v. n. 1. Sväfva framför. Bil-
dadet efter det tyska *vorschweben* och brukligt
endast i fig. bemärkelse, t. ex.: *Hennes bild f-r
mig beständigt, jag tycker mig beständigt se
henne för minä ögon.*

FÖRESYN, föresyn, f. 3. Se *Efterdöme*.
*Vara en f. för andra. Ett sådant handlings-
sätt tjenar till f. för alla. Taga någon till f.*
— Syn. Se *Efterdöme*.

FÖRESÄGA, v. a. 2. (böjes som *Säga*) 1)
(föga brukl.) Säga någon förut, hvad han skall
säga eller skriva. — 2) Se *Förutsäga*. — Jfr.
Föresagd.

FÖRESÄTTA, v. a. 2. (böjes som *Sätta*) 1)
(egentl.) Sätta framför. I denna bem. nästan
obrukligt. Man säger i dess ställe *Sätta för* ell.
före. — 2) (fig.) a) Föreskriva, ålägga. *F. nå-
gon ett visst arbete på bestämd tid.* — b) (om
tid) Förelägga, bestämma. *F. någon viss tid.* —
I denna bem. sällan brukligt. För begge de sed-
nare bem. nyttjas äfv. *Sätta före*. — *F. sig*,
v. r. Fast bestämma sig till görande eller låtan-
de, i öfverensstämmelse med ett klart uppfattadt
mål. Jfr. *Föresats*. *F. sig något. Jag har
f-satt mig, att det skall ske. Han hade f-satt
sig att tåga. Då f-satte jag mig att aldrig
mera tänka på den saken.* — Man säger äfven
Sätta före. — Syn. *Besluta*.

FÖRETAG, företäg, n. 3. Hvad man företa-
ger eller företagit. *Ett vackert, djerft, stort,
ärorikt, öfverdådigt, onyttigt, lönande f. Hans
f. lyckades väl.* Bildar åtskilliga sammansättnin-
gar, såsom: Handels-, Industri-, Näringsföretag,
m. fl. — Syn. *Förehafvande, Försök, Tilltag*.

FÖRETAGA, v. a. 3. (böjes som *Taga*) Börja
att sätta i verket något, som man ämnar göra.
*F. ett arbete, ett krig, en resa. F. ett mål, en
process, till ransaking och afgörande upptaga.*
Lyckas i allt, hvad man f-ger. — Man säger
äfv. ofta i samma mening *F. sig*, t. ex. *F. sig*

ett arbete. F. sig att öfversätta en författare.
De hafva f-git sig att göra uppror. Stundom
nyttjas äfv. *Taga före* o. *Taga sig före*. — Syn.
Gripa sig an med, Börja.

FÖRETAGANDE, n. 4. 1) Handlingen, då
man företager; händelsen, omständigheten, att
något företages. *F. af ett arbete ell. ett arbetes
f.* — 2) Se *Företag*.

FÖRETAGSAM, företagsamm, a. 2. Som ger-
na inlåter sig i företag (handels- eller närings-).
En f. man. — Nytt ord, bildadt, för att motsva-
ra det franska *Entrepreneur* och nästan allmänt i
bruk. — Syn. (äfv.) *Tilltagsen, Spekulerande*.

FÖRETAGSAMHET, f. 3. Egenskapen, att
vara företagsam.

FÖRETAL, företäl, n. 3. Hvad en författare
skrifvit i början af en bok, innan det egentliga
ämnet derför begynner, i afsigt att gifva läsaren
nödiga upplysningar för bokens begagnande eller
stämma honom till ett fördelaktigt bedömande
deraf. *Skrifva ett f. I f-et angifves planen för
hela arbetet.* — Syn. *Förord, Förespråk*.

FÖRETE, v. a. 2. 1) Visa, framvisa, framhaf-
va. *F. ett dokument, vittnen. F. sin fullmakt.*
Staden f-dde en skön anblick. — Syn. Se *Visa*.
— 2) Anföra, framföra, framdraga. *F. skäl.* —
3) Medföra, innefata. *Denna plan f-r många
svårigheter.* — *F. sig*, v. r. (endast om sak)
1) Framträda, framställa sig, visa sig. *En syn
f-dde sig nu, som ingen af den närvarande lätt
skall glömma.* — 2) Framställa sig, förefalla,
förekomma. *Dervid f-dde sig en ny, oväntad
svårighet. Allt som det f-r sig.*

FÖRETEELSE, f. 3. Hvad som företer sig:
1) Någoting mindre vanligt, som företer sig för
ens syn. *En komet är alltid en märkvärdig f.*
— Bildar sammansättningen *Naturföreteelse* (Na-
turenomen). — Syn. *Fenomen*. — 2) Något för
menschligheten, för ett samhälle eller en enskilt
viktigt, betecknande, som inträffar. *Franska Re-
volutionen var en af historiens viktigaste f-r.*
— Syn. Se *Händelse*.

FÖRETEENDE, n. 4. Handlingen, då man
företer; händelsen, omständigheten, att något före-
retes. *F. af skäl, vittnen. Dokumenters f.*

FÖRETRÄDA, v. n. 2. Träda fram. *F. för
rätta, för domstol, laga myndighet.* — Bru-
kas mest i rättegångsstil. — V. a. 1) Gå fram-
för någon. Förekommer i denna bem. mest i
passiv, t. ex.: *Liktåget f-ddes af klockaren.*
Grefven, f-dd af en betjent. — Syn. *Föregå*. —
2) Vara någons föregångare i embete, syssla, be-
fatning, o. s. v. *Den, som f-dde honom i em-
betet.* — Syn. *Föregå*. — 3) *F. ens ställe*, vara
i ens ställe, förträtta tjänsten för en annan.

FÖRETRÄDARE, m. 3. Den, som före någon
beklädt ett embete, innehaft syssla, befattning,
uppdrag, förträttat ett arbete, o. s. v. *Hans f. i
embetet. Konungens f. i regeringen, på tronen.*
— Syn. *Föregångare*.

FÖRETRÄDE, n. 4. 1) Tillåtelse att inträda
till en furste eller annan hög person; framträdan-
de inför domstol, laga myndighet, o. s. v. *Ko-
nungen kronprinsen. Parterne finga f.* — Syn.
Audiens. — 2) (egentl.: Rättighet, att gå före
någon) Rang framför annan person. *Hafva f-t
framför någon.* — 3) (fig.) a) Öfvervägande för-
träfflighet, öfverlägsenhet i jemförelse med någon
annan, högre värde. *Hafva f-t framför någon.*
*Taga f-t af någon, öfverträffa honom. Gifva,
tilldela f-t, föredraga.* — Syn. *Försteg*. — b)